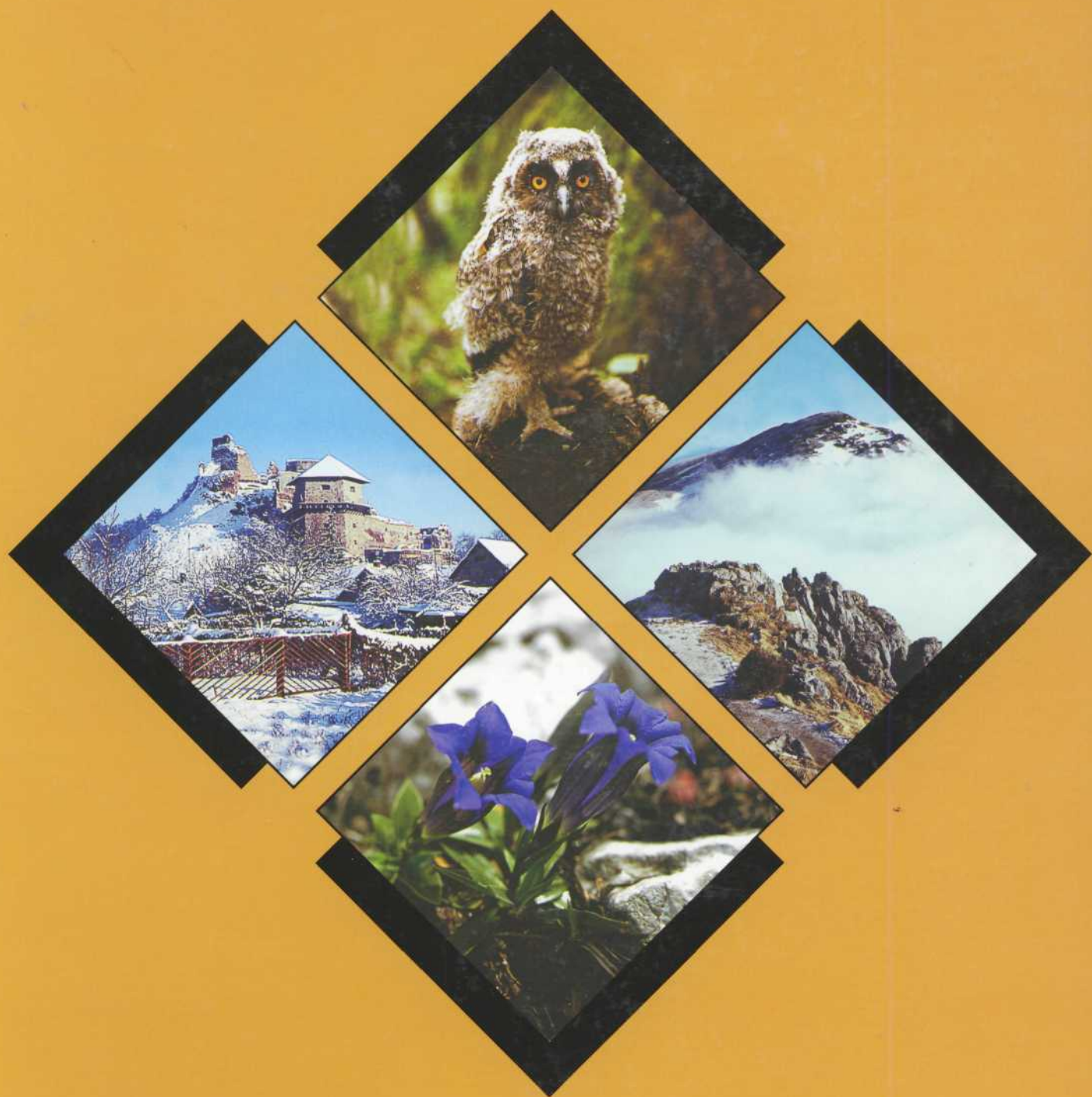

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1995**

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1995**

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

VIII. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Zabezpečenie kvality životného prostredia, riešenie problémov nahromadených v tejto oblasti v minulosti si vyžaduje koordináciu aktivít v **celosvetovom meradle** a prehlbovanie bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce.

• MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

V systéme OSN sa SR podieľala na aktivitách Európskej hospodárskej komisie OSN (EHK OSN), Programu OSN pre životné prostredie (UNEP).

V roku 1995 sa sektor životného prostredia zapájal do všetkých relevantných aktivít **EHK OSN**, koordinovaných Výborom pre environmentálnu politiku EHK. Z iniciatívy rakúskeho a britského ministerstva životného prostredia sa v dňoch 12. -13. júna 1995 v Londýne za účasti ministra životného prostredia SR uskutočnilo stretnutie na ministerskej a expertnej úrovni. Slovenská republika bola tiež oslovená vyjadriť sa k problematike znižovania emisií ťažkých kovov a zavádzania bezolovnatého benzínu. V tomto zmysle MŽP SR pripravilo prezentáciu na konferencii a v rámci medzinárodného festivalu ENVIROFILM v septembri 1995 v Banskej Bystrici zorganizovalo v spolupráci so Svetovou bankou a OECD odborný seminár s medzinárodnou účasťou. V dňoch 23- - 25. 10. 1995 sa v Sofii uskutočnila Paneurópska konferencia ministrov životného prostredia. Ďalšou významnou aktivitou v rámci EHK OSN bolo pôsobenie zástupcu MŽP SR v pracovnej skupine pre problémy vôd vo funkcii podpredsedu.

V spolupráci s **UNIDO** bol v rámci Environmentálneho programu pre povodie Dunaja v septembri zorganizovaný medzinárodný seminár zameraný na problematiku vypúšťania priemyselného znečistenia do tokov.

V rámci UNEP sa v roku 1995 SR aktívne usilovala obnoviť mandát člena Riadiacej rady **UNEP** na ďalšie funkčné obdobie. Počnúc dňom 1.1.1996 bol mandát obnovený na ďalšie 3 roky.

V oblasti problematiky ľudských sídel **HABITAT** bol na úrovni vedenia rezortu životného prostredia SR priebežne posudzovaný stav príprav Konferencie OSN o ľudských sídlach HABITAT II.

V septembri 1995 sa v Bruseli zúčastnil minister ŽP SR konzultatívneho stretnutia komisárky EÚ pre životné prostredie a jadrovú bezpečnosť s ministrami životného prostredia asociovaných krajín strednej a východnej Európy.

Spolupráca s **Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)** prebiehala v rámci programu **PIT (Partners in transition - Partneri v procese transformácie)**. Prehĺbenie procesu integrácie sa premietlo do vypracovania aktualizovaného stanoviska k materiálu „OECD rozhodnutia, odporúčania a iné nástroje v platnosti“, ktoré vo forme Memoranda vlády SR bolo odovzdané sekretariátu OECD.

V rámci **stredoeurópskej iniciatívy (SEI)** sa rezort životného prostredia podieľal na všetkých relevantných aktivitách, predovšetkým na seminároch k problematike odpadov⁷, včasného varovania pred žiarením a biodiverzity.

◆ MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY

V rámci Bazilejského dohovoru o riadení pohybu nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní bola SR poverená zriadením **Regionálneho školiaceho strediska pre oblasť strednej a východnej Európy**.

V rámci **Dohovoru o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcimi hranicami štátov** sa Slovenská republika zúčastňovala rokovaní najvyššieho orgánu, ako aj podporných pracovných skupín.

K dohovoru boli prijaté nasledovné protokoly:

- Protokol o dlhodobom financovaní Programu spolupráce pre monitorovanie a vyhodnocovanie diaľkového šírenia látok, znečisťujúcich ovzdušie v Európe (EMEP)
- Protokol o znížení emisií síry alebo jej tokov prechádzajúcimi hranicami štátov najmenej o 30 % (tzv. Helsinský protokol)
- Protokol o znižovaní oxidov dusíka alebo ich prenosov cez hranice štátov (tzv. Sofijský protokol)
- Protokol o obmedzovaní emisií prchavých organických zlúčenín alebo ich prenosov cez hranice štátov
- Protokol o ďalšom znižovaní emisií síry.

Slovenská republika si povinnosti, ktoré jej vyplývajú z Dohovoru a súvisiacich protokolov, plní. Závazok tzv. Helsinského protokolu, t.j. znížiť emisie oxidu siričitého v roku 1995 o 30 % oproti roku 1980 Slovensko splnilo, emisie SO₂ boli znížené o 58 %.

Protokol zo Sofie, podľa ktorého sa mali v roku 1994 zmraziť emisie oxidov dusíka na úroveň roku 1987, SR tiež splnila - emisie oxidov dusíka SR v uvedenom časovom intervale znížila o 12 %.

27. mája 1995 bola vládou SR schválená **Prvá národná správa Slovenska o zmene klímy**, ktorá bola vypracovaná MŽP SR v kooperácii s ostatnými rezortami. Správa predstavuje zhrnutie relevantných aktivít, s nepriamym efektom na redukciiu skleníkových plynov.

Slovenská republika sa v roku 1995 zúčastnila na stretnutí zvolaných si rán **Montrealského protokolu**, ktoré sa koná pravidelne každý rok. Kontrolované látky sa v súčasnosti na Slovensku nevyrábajú a celá ich spotreba sa dováža, resp. sa získavajú recykláciou.

Dohovor o mokradiach medzinárodného významu, hlavne ako útočistia vodného vtáctva (tzv. Ramsarský dohovor), národný sekretariát podľa požiadaviek zabezpečoval plnenie záväzkov.

Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi volne žijúcich živočíchov a rastlín (tzv. dohovor CITES), národný sekretariát dohovoru zabezpečoval plnenie záväzkov a vypracovanie ročnej národnej správy.

Dohovor o biologickej rôznorodosti - pokračovala implementácia projektu financovaná zo zdrojov Globálneho fondu pre životné prostredie (GEF).

Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (tzv. Bernský dohovor) - SR bola iba signatárskou krajinou Bernského dohovoru, začala sa príprava jeho ratifikácie.

◆ DVOJSTRANNÉ VZŤAHY

V roku 1995 pokračovalo upravovanie spolupráce v ochrane životného prostredia formou dvojstranných zmluvných vzťahov, uzatvorené takto:

- Dohoda medzi Ministerstvom životného prostredia SR a Ministerstvom ochrany životného prostredia Bulharskej republiky o spolupráci v oblasti ochrany životného prostredia (podpísaná v Sofii 24. októbra 1995)

- Dohoda medzi Ministerstvom životného prostredia SR a Ministerstvom ochrany životného prostredia a prírodných zdrojov Ruskej federácie o spolupráci v oblasti ochrany životného prostredia (podpísaná v Moskve 31. októbra 1995).

◆ PROGRAMY A PROJEKTY SPOLUPRÁČE

• PROGRAMY A PROJEKTY SPOLUPRÁČE

Zahraničná pomoc poskytovaná multilaterálnymi organizáciami i mnohými vyspelými štátmi sveta je nezanedbateľnou aktivitou napomáhajúcou procesu transformácie našej ekonomiky na ekonomiku trhovú, ale aj procesu demokratizácie našej spoločnosti. Najvýznamnejším zdrojom zahraničnej pomoci je program Európskej únie pod názvom PHARE.

V rámci programu **PHARE** pre sektor ŽP Slovenskej republiky bolo v rokoch 1990 - 1995 celkovo poskytnutých vyše 17,6 mil ECU, čo predstavuje cca **670 mil. Sk.** Program PHARE okrem národného programu poskytuje finančné prostriedky aj v rámci iných programov ako napr. Viacnárodný program PHARE alebo Program cezhraničnej spolupráce, na ktorom môže Slovenská republika participovať od 1. januára 1995.

MŽP SR koordinuje, resp. sa podieľa na realizácii projektov, financovaných zo zdrojov zahraničnej pomoci, ktoré môžeme rozdeliť do dvoch kategórií:

- **Multilaterálna pomoc** : PHARE - Národný program, PHARE MCP - Viacnárodný program, Phare CBC - Cezhraničná spolupráca, GEF, UNESCO, Svetová banka
- **Bilaterálna pomoc** : Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Kanada, Luxembursko, Nórsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Taliansko, Ukrajina.

◆ MULTILATERÁLNA POMOC

V roku 1995 bol podpísaný **Viacročný indikatívny program PHARE** na roky 1995 až 1999, ktorý rieši zahraničnú pomoc z hľadiska ďalšieho časového horizontu. V rámci Viacnárodného programu sa SR zúčastňuje v nasledovných programoch:

• **Environmentálny program povodia Dunaja**

Riešiteľ: krajiny podunajského regiónu

Prijímajúca organizácia: ministerstvá životného prostredia dunajských krajín

Finančné náklady: roky 1991 až 1995 - 14,2 mil. ECU.

• **Program CORINE**

Riešitelia za jednotlivé oblasti:

- oblasť ovzdušia: CORINAIR (SHMÚ)

- oblasť biotopov: CORINE - Biotopes (Ústav krajinnej ekológie SAV)

- oblasť mapovania krajiny: CORINE - Land Cover (Geografický ústav SAV)

- oblasť diaľkového mapovania Zeme: CORINE MARS (VÚPÚ, MP SR)

Finančné náklady: 4,0 mil. ECU

V roku 1995 na zasadnutí Liason Group PHARE MCP boli do programu prijaté ešte dva projekty prezentované MŽP SR.

- **Trvalodržateľné lesy a ochrana lesnej biodiverzity**
- **PHARE Inštitút pre environmentálnu technológiu.**

V rámci programu PHARE CBS - Cezhraničná spolupráca sa uskutočňujú nasledovné projekty:

- **Možnosti zníženia emisií v juhozápadnom regióne SR**

Prijímateľ: MŽP SR

Objem pomoci: 350 000 ECU

- **Územný plán veľkého územného celku bratislavského regiónu**

Prijímateľ: MŽP SR

Objem pomoci: 6 300 ECU

- **ČOV a odkanalizovanie Gajár, Zohoru a Malaciek**

Navrhovateľ: OÚ Bratislava

Objem pomoci: 1 376 000 ECU

V rámci GEF ide o projekt ochrany biodiverzity v troch územiach - CHKO Záhorie, CHKO Východné Karpaty a TANAP. Koordinátorom projektu je MŽP SR. Celkový objem pomoci činí 2,3 mil. USD.

V rámci spolupráce s UNESCO sa realizoval jeden projekt medzinárodného programu „Paleozoikum Tetýdy“. Riešiteľom bol Geokomplex a. s. Bratislava.

V spolupráci so Svetovou bankou sú pripravované dva projekty v objeme požadovanej pomoci 50-60 mil. USD.

- **Energetické využitie geotermálnych zdrojov pre mesto Košice**
- **Čistenie odpadových vôd a zásobovanie vodou v lokalitách Košice, Nitra, Trenčín.**

◆ BILATERÁLNA POMOC

V rámci bilaterálnej spolupráce išlo o tieto ukončené alebo uskutočňované projekty:

Belgicko

- **Výroba vodného beringitu na čistenie podzemných a povrchových vôd kontaminovaných ťažkými kovmi**

Riešiteľ: IPREŠ s. r. o. Bratislava

Objem pomoci: 1 646 350 BEF (uvedené sumy sú vzťahované k roku 1995)

Dánsko

- **Jednotka na adsorpčné zachytávanie benzínových pár**

Riešiteľ: Slovnaft a. s. Bratislava

Celkový objem pomoci: 2 053 000 DKK

- **Ekotoxikologické metódy a stratégie pre hodnotenie dopadov na životné prostredie**

Riešiteľ: Ekotoxikologické centrum s. r. o. Bratislava

Objem pomoci: 500 000 DKK

- **Redukcia znečistenia životného prostredia z výroby a spotreby energií na Slovensku - demonštračné územie Rajec**

Riešiteľ: MÚ Rajec

Objem pomoci: 305 000 DKK

Francúzsko

- **Inventarizácia geotermálnych zdrojov a ich možného využitia na Slovensku**

Riešiteľ: Slovgeoterm a. s. Bratislava

Celkový objem pomoci: 880 000 FRF

Holandsko

- **Porovnanie určovania evapotranspirácie**

Riešiteľ: VÚVH Bratislava

Objem pomoci: 51 000 NLG

- **Prenos know-how na technológie Čistenia kontaminovaných pôd**

Riešiteľ: EOS a. s. Bratislava

INGFO a. s. Žilina

Objem pomoci: 300 000 NLG

- **Čistejšie technológie v cukrovarníckom priemysle:**

Riešiteľ: CUKOS Sládkovičovo

Trnavský cukrovar Trnava

Objem pomoci: 620 000 NLG

Kanada

- **Rekultivácia krajiny narušenej ťažbou a spracovaním magnezitu na Slovensku - revitalizácia regiónu Hnúšť'a - Jelšava - Lubeník**

Gestor projektu: MŽP SR

Riešitelia projektu: Klohn Crippen Vancouver

Envi Geo s. r. o. Banská Bystrica

Luxembursko

- **Mapovanie mesta Košíc a okolia - abiotická zložka životného prostredia**

Riešiteľ: Geocomplex a. s. Bratislava

Objem pomoci: 1 150 000 LUF

- **Monitoring znečistenia ovzdušia a verejné informácie v Košiciach**

Riešiteľ: Magistrát mesta Košice

Objem pomoci: 746 640 Sk

Nórsko

- **Slovensko-nórsky projekt čistejších technológií**

Riešiteľ: Ministerstvo hospodárstva SR

Objem pomoci: 954 044 NOK

- **Projekt pre školákov: Modré z neba**

Riešiteľ: Strom života, Košice

Objem pomoci: 188 000 NOK

- **Mapovanie kritických zát'aží pre SR**

Riešiteľ: SHMÚ Bratislava

Objem pomoci: 200 000 NOK

Rakúsko

- **Štúdiá o odpadových vodách v povodí rieky Moravy**

Prijímateľ: MŽP SR

Objem pomoci: 5 200 000 ATS

- **Riešenie zberu, odvozu a spracovania komunálnych odpadov v meste Topolčany**

Prijímateľ: mesto Topolčany

Objem pomoci: 1 075 000 Sk

- **Filtrácia spalín tavného agregátu**

Prijímateľ: Slovenské závody technického skla a. s. Bratislava

Objem pomoci: 2 660 000 ATS

- **Čistenie spalín zo skládky tavného agregátu**

Prijímateľ: Skloplast, š. p. Trnava

Objem pomoci: 2 700 000 ATS

- **Generel odkanalizovania mesta Malacky**

Prijímateľ: mesto Malacky

Objem pomoci: 3 300 000 ATS

- **Spracovanie energetickej koncepcie podniku Slovenský hodváb Senica**

Prijímateľ: mesto Senica

Objem pomoci: 2 196 000 ATS

Ukrajina

- **Technologické výskum čistenia vôd prírodnými sorbentami**

Riešiteľ: Slovenská geológia š. p. Spišská Nová Ves

Objem pomoci: know-how.

Spolupráca sa začala vyvíjať aj s Japonskom, Nemeckom, Talianskom, USA a Veľkou Britániou.

